

היה פתוח לכל דכפין ועל שולחנו הסבו בכל שבת ומועד הרבה אורחים והוא בעצמו היה עומד לפניהם ומשמש אותם, מגיש את האוכל לשולחן ומציע את המטות. באורח-חיו בשיחתו, בהליכותיו לא התנשא על אחר ולא פסע על ראשי עם קודש, עניו וצנוע. בעל זיקה חיה לפשוטי-עם וחביב על כל מכיריו.

דוד ברנהור (ברנהולץ)

מאז שהכרתיו לראשונה תיכף עם בואני לאוטבוצק בשנת תרפ"ד (1924) עד ליום פטירתו בט"ז אדר א' תשכ"ה (1965) היינו חברים וידידים טובים ואהבה עזה שררה בינינו. כמו חי הוא עומד לנגד עיני בעודו נער

דוד ברנהור (ברנהולץ)

צעיר, יפה-תואר ויפה-עיניים, התירדנו ותיכף נעשינו לחברים טובים, קשורים אחד לשני ויחד צעדנו כבדת דרך ארוכה מאוטבוצק עד ארץ-ישראל, במשך ארבעים שנה, וכאן, בארץ, עבדנו יחד למען ערכים המקודשים לשנינו.

דוד הצטיין בתכונותיו היפות, בעדינותו ובנימוסיו וכל ימי חייו היו קודש לפעולה לטובת הכולל, וכשהיינו כבר פעילים בצעירי אגודת ישראל כחברי ההנהלה והז-מזכירות המצומצמת הוא בחר לו תמיד, נוסף לעבודתו בשטח הרוח והתרבות, באירגון שיעורים והרצאות, לעמוד גם בראש העבודה הפילאנטרופית והושיט עזרה גם לחבר-רים, בני הורים עניים.

כעבור זמן עברנו לגור לחצרו של הרבי מאמשינוב, שם גרו גם הורי דוד, ר' אליעזר וחיה ברנהולץ ומאז הודק עוד יותר קשר הידידות בינינו, עזה וטעונה דינמיות רבה.

עמדו ספסלים נוחים והבחורים היו שואבים לתוכם את האוויר הצח והמרענן.

רק שעות מספר הקדיש ר' יעקב למען פרנסתו וברוב שעות היום והלילה פעל למען הנוקקים לעזרתו, היה דופק על פתחי נדיבים שנענו תמיד לקריאתו. מדי שבוע בשבוע עבר על בתי-המרגוע לגבות את הכספים שהאורחים הוסיפו מרצונם הטוב לתשלום של כל יום הבראה. כספים אלה שימשו לכסות את הוצאותיו הרבות.

את עבודתו עשה ר' יעקב בעדינות ולבביות. בעל פנים שמחות, חייכני, אבהי, כאילו השכינה שורה עליו, רחוק מכל ריב ומדון, מוכן להושיט את עזרתו לכל יהודי, לחסידים ומתנגדים, לדתיים ובלתי-דתיים. כל מי שביקש ממנו סעד ועזרה קיבלם ללא שאלות וחקירות.

חן של תמימות ויושר נסוך תמיד על פניו. כל שבא עמו במשא ומתן היה נותן בו אמון מלא, אולם בכדי להיות נקי מכל חשד ניהל דו"ח מפירט על כל הכנסותיו והוצאותיו, בדיוקנות רבה רשם כל פרוטה ופרוטה שקיבל והוציא ואת הדו"חות היה ממציא למזכיר הקהילה. זכרוננו נחרת בזכרון שרידי עירנו, לבנו דווי בהזכרנו בו ואת מותו אנו מבכים ואין לנו נוחם.

ר' אייזיק פינאי

זכיתי להכיר את דמותו הקורנת של ר' אייזיק פינאי והוא היה כבר בא בימים ושיבה נזרקה בו, גר בחוללתו הגדולה ברחוב גורנה 15 שהשתרעה על שטח רחב-ידים והיתה מטופחת יפה, בתוך היער שמסביב לה היו שבילים יפים, ספסלים לנוח ופרחים לבני.

ר' אייזיק פינאי היה מבאי ביתו התמידים של הרבי מאמשינוב והספריה התורנית בארמונו הקטן היתה אחת הגדולות שזכיתי אי-פעם לראות. ביתו היה פלטרין של חסידות, והיו באים אליו לבלות בדברי תורה ובשיחות חולין ולעיין בספרי יקרי-המציאות, והוא היה משאיל את ספריו לכל מי שביקש ממנו, רק דרש להחזיר לו באותו המצב, נקי ולא קרוע. לכל ספר מרבבות הכרכים היה מדובק פתק, עליו כתובות עשר הוראות איך להתנהג ולטפל בספר בכדי לשמור על נקיונו ושלמותו.

תמיד היה מלוכש מהודר ונקי להפליא והצטיין במדת ענוותנותו ושפלות רוחו. למרות היותו עשיר, מקומו בבית הכנסת היה תמיד בין העניים וראה את עצמו כאחד מהם לכל דבר.

נוסף לעשותו צדקה בכל עת, כהגדרת חז"ל: „עושה צדקה בכל עת, זה הקונה ספרים ומשאילם לאחרים“, היה גם מפזר הרבה מממונו למתן בסתר, לצדקה וחסד. ביתו

בט"ז אדר א' תשכ"ה נפסק פתיל חייו.

מותו השאיר חלל ריק בתנועתו שהוא מזג לתוכה באמונה טיפה משלו ועמוק הוא הכאב אצל חבריו וידידיו הרבים.

בית ליינר

ראש המשפחה הרב ירוחם ליינר היה בנו של הרבי המפורסם ר' יעקב מאיז'ביצה ורדזין, מחבר ספרי "בית יעקב" על התורה והמועדים; אחיו של הגאון רבי גרשון-חנוך ליינר מראדזין, מחדש מצוות התכלת ומחבר עשרות ספרים, וגם ר' ירוחם בעצמו היה תלמיד חכם גדול ומחבר ספרים תורניים. אשתו חוה'לה היתה עדינת נפש ויקרת רוח, טובת לב וכולה חכמה ומעשים טובים.

המשפחה התפרנסה מעמל כפיהם בבית דפוס קטן שהחזיקו בבית-מגורם בחצרו של ר' אהרון רוזן ברחוב סנדזמירסקי. בפרק זמן קצר פגע אסון גדול במשפחה יקרה זו: נפטר הבן הבכור דוד ואחריו ראש המשפחה ר' ירוחם. המכה הכפולה פגעה קשות במצב בריאותה של אם המשפחה, הכאב כירסם בקרבה והפילה למשכב במחלה ממארת ונפטרה גם היא בגיל צעיר.

היתומים הצעירים: שני האחים יחזקאל ואליעזר והאחות איטקה התאוששו מאסונם הגדול והמשיכו בניהול העסק, והבית המשיך להיות פתוח לרווחה לכל נצרך. הם ירשו מאבותיהם את המדות הנעלות, את אהבת הבריות, את רמת הרוח והרחבת הלב ושמחת הנפש והיו אהובים על כולם. בביתם למדו תמיד בחורים חסידים את מקצוע הדפוס ללא כל תמורה. שנים מהם עלו לארץ-ישראל עוד לפני המלחמה ומתפרנסים כאן ממקצוע זה והם: יצחק מלאכי (אנגלסברג) ברמת-גן ויצחק דבירי (רוזנברג) בבני-ברק.

כמה שנים אחרי פטירת הוריהם הם עברו לגור לרחוב ורשבסקי 41 וביתם נעשה עוד יותר מרכז ליהודי אוטבוצק, לעסקני ציבור ואנשי-מעשה. כשהאנטישמיות זממו לפגוע ביהודי המקום הניחו חומר-נפץ מאחורי הבית של האחים ליינר. זה קרה בליל שבת בשנת 1935. אנשי הבית הרגישו ברחש חשוד, הזעיקו את המשטרה ומצאו מטען גדול של דינאמיט קשור לשעון. לו היה מתפוצץ היה עלול להרוס את הבית ואת בית הכנסת הגדול.

פשטות ומעשיות, תמימות וחכמה, הגיון וחמימות, הבנה ויושר, מתוך כוונה פנימית לשמור על הקדוש והנאצל — אלה הן תכונות היסוד באופים של בית ליינר שעלה בלהבות השואה.

בכוחות עצמו הצליח דוד לסדר את נטיעתו לארץ-ישראל ובערב ר"ח ניסן תרצ"ג (1933) יצא כאחד מעליו של הרבי ר' שמעון-שלום קאליש לארץ-ישראל, וגם בתקופה ההיא עמדו בקשרי מכתבים תדירים. פעמיים בשבוע קבלתי ממנו מכתב וכל מכתביו היו מלאי-אהבה לארצנו. המחשבה הבלתי פוסקת על היהדות והיהודים, ההכרה וההבנה בחיי עם ישראל מראשיתה, הן שקבעו את יחסו לארץ-ישראל, לכל מה שהתרחש סביבו. בחור עדין זה שלא התנסה בעירו בעבודה פיזית למד פה להיות טייה וטפס על פיגומי הבנינים כאחד הפועלים המצטיינים, אולם יחד עם זה לא צמצם את פעולתו הציבורית ונבחר למוסדות המרכזיים של תנועת פועלי אגודת ישראל.

בשנת 1935 חזר לאוטבוצק ונשא לאשה את פנינה לבית אורבך מבנדין ויחד אתה חזר ארצה והתיישבו בפתח-תקוה, שם נמשכתי גם אני בעלותי ארצה בשנת 1936.

עם פרוץ המאורעות הצטרף דוד ל"הגנה" והיה לאחד המפקדים וכשהתעוררה בעית האימונים והתרגילים בשבת קם דוד ואירגן את הפלוגה הדתית. מפקדת ההגנה הארצית הכירה בה והעמידה להם מדריכים מיוחדים שאימנו את הצעירים הדתיים רק בימי חול.

לרגלי מחלת אשתו נסע דוד אתה בשנת תרצ"ח (1938) לפולין וחזרו יחד בשנת 1939. עם שובו הוזמן ע"י הנהגת תנועת פועלי אגודת ישראל לעבד במרכז, עבר לגור בתל-אביב ומאז התמסר כולו לעבודה ציבורית, בה מצא את כל סיפוקו.

בשנים הקשות לשוב היהודי היה דוד בין הפעילים ביותר. כן פעל בשטח העליה והקליטה בזמן שממשלת המנדט סגרה את שערי ארצנו ודוד היה בין אלה שעשו הסתוריה ועשה לפי מיטב כוחותיו כדי לסייע לעולים החדשים שישתמשו. במיוחד הצטיין בהגשת עזרה לקליטת ילדים ונוער. תקופה מסויימת עבד גם כנציג תנועתו במחלקת הקליטה של הסוכנות היהודית.

עם גמר מלחמת העולם השנייה היה דוד בין צוות השליחים הנאמנים שהתנדבו לצאת למחנות אירופה לעודד את שרידי השואה ולהכינם לקראת חיים חדשים בארץ האבות וגם בשטח עבודה קדושה זו, עבודת ההצלה, הצטיין דוד במסירותו ונחשב כאחד השליחים הכשרוניים ביותר.

בשנות חייו האחרונות הפסיק את עבודתו בתנועה בשכר, הסתדר באופן עצמאי, אבל לתנועה ולחבריה נשאר מסור עד ליומו האחרון.